

Dwudziesta Międzynarodowa Olimpiada Lingwistyczna

Bansko (Bułgaria), 23–29 lipca 2023

Zadania turnieju indywidualnego

Zasady zapisywania rozwiązań zadań

Nie przepisuj zadań. Rozwiązuj każde zadanie na osobnej kartce (kartkach) papieru. Na każdej kartce należy napisać numer zadania, numer miejsca i nazwisko. Tylko w tym wypadku możemy gwarantować prawidłową identyfikację i ocenę Twojej pracy.

O ile nie wskazano inaczej, opisz wszystkie odkryte przez siebie w danych zadania reguły i prawidłowości. W przeciwnym wypadku Twoje rozwiązanie nie otrzyma kompletu punktów.

Zadanie nr 1 (20 punktów). Podane są po dwie formy wybranych czasowników w guaza-capańskim xinca i ich tłumaczenia na język polski:

	Forma 1	Forma 2	Tłumaczenie
1.	piriy' <i>zobaczył (coś)</i>	imbir'i <i>widzę (coś)</i>	<i>widzieć</i>
2.	im'ay <i>powiedział (coś)</i>	inim'a <i>mówię (coś)</i>	<i>mówić, powiedzieć</i>
3.	aplay' itd.	inapal'a itd.	<i>otwierać</i>
4.	k'anuy'	injan'i	<i>łapać (w sidła)</i>
5.	ikniy'	inikin'i	<i>przestrzegać, wierzyć (w coś)</i>
6.	tundiy'	indunat'i	<i>grać (na instrumencie)</i>
7.	şakşay'	inşakats'a	<i>kraść</i>
8.	kişiy'	inğits'i	<i>smażyć, piec</i>
9.	hik'ay	inhik'a	<i>szyc, tkać</i>
10.	hiniy'	inhin'i	<i>poznawać, wiedzieć</i>
11.	yułmuy'	inyułum'u	<i>ssać cukierki</i>
12.	ipay'	inipal'a	<i>kąpać</i>
13.	p'ahnuy'	imp'ahan'i	<i>wykopywać</i>
14.	ter'oy	inder'o	<i>zabijać</i>
15.	netkay'	?	<i>pchać</i>
16.	kiriy'	?	<i>wyciągać</i>
17.	p'uhruy'	?	<i>robić dziury</i>
18.	her'oy	?	<i>wygładzać</i>

(a) Uzupełnij luki w wierszach 15–18.

Poniżej więcej form czasowników w guazacapańskim xinca i ich tłumaczenia na język polski:

19.	imbiiriʔ	<i>zobaczono mnie</i>
20.	hik'aj	<i>uszyłem, utkałem (coś)</i>
21.	ik'ataʔ	<i>kładę się</i>
22.	kirin'	<i>wyciągnąłem (coś)</i>
23.	insiiruʔ	<i>pośpieszyłem się</i>
24.	inişapaʔ	<i>odchodzę</i>
25.	inimaʔ	<i>jest mi mówione</i>
26.	şawşan'	<i>posadziłem (coś)</i>
27.	şur'uj	<i>wybrałem (coś)</i>
28.	indeeroʔ	<i>zabito mnie; umarłem</i>
29.	imbiriʔ	<i>jestem widziany</i>
30.	heeroʔ	<i>wyprasowano go</i>
31.	p'ihnaʔ	<i>skoczył</i>
32.	şawşaʔ	<i>posadzono go</i>
33.	ak'okamaʔ	<i>klęczy</i>
34.	ateroʔ	<i>jest zabijany; umiera</i>
35.	k'aataʔ	<i>położył się</i>
36.	asiruʔ	<i>śpieszy się</i>
37.	işpaʔ	<i>odszedł</i>
38.	aşakaşaʔ	<i>jest kradziony</i>
39.	her'oj	?
40.	inişpaʔ	?
41.	aplaʔ	?
42.	?	<i>wybrał (coś)</i>
43.	?	<i>zobaczyłem (coś)</i>
44.	?	<i>sadzę (coś)</i>
45.	?	<i>złapano go w sidła</i>
46.	?	<i>skaczę</i>
47.	?	<i>jest szyty, jest tkany</i>
48.	?	<i>wykąpano mnie</i>

(b) Uzupełnij luki w wierszach 39–48.

△ **ŋ** = *n* w słowie *gong*. **ş** ≈ *sz*. **ts** = polskie *c*. **ʔ**, **h**, **ʔ**, **w** i **y** są spółgłoskami; **ʔ** oraz spółgłoski oznaczone ' wymawiane są przez krótkotrwałe zablokowanie przepływu powietrza w gardle. **i** jest samogłoską. Podwojona litera oznacza długą głoskę.

Guazacapański xinca należy do rodziny xinca. Posługiwano się nim w mieście Guazacapan w Gwatemali. Obecnie nie posiada już biegłych rodzimych użytkowników: od około 50 lat wszyscy jego niedgysiejsi użytkownicy posługują się językiem hiszpańskim. —*Samuel Ahmed*

Zadanie nr 2 (20 punktów). Podane są zdania w języku apurinã wraz z ich przybliżonymi odpowiednikami w języku polskim:

1. nuta sykaru nykanawate uwamukary	}	<i>Dałem jej moje canoe.</i>
2. nykanawate nysykaru uwamukary		
3. pita āтары ipurã	—	<i>Wypiłeś wodę.</i>
4. kyky mynaru nyherēka sytumukary	—	<i>Mężczyzna przyniósł kobiecie moją krew.</i>
5. herēkatxi uāтары sytu	—	<i>Kobieta wypila krew.</i>
6. nhiximakyte pixinhikary	—	<i>Przypomniałeś sobie moją rybę.</i>
7. pitxiparyte umynary kykymukary	—	<i>Ona przyniosła mężczyźnie twój banan.</i>
8. hātakuru xinhikary naikute	—	<i>Dziewczyna przypomniała sobie mój dom.</i>
9. sytu apy sykanu nutamukary kyky	—	<i>Mężczyzna dał mi kość kobiety.</i>
10. nhīpurãate nāтары	—	<i>Wypiłem moją wodę.</i>
11. kywītxi apukary	—	<i>On znalazł głowę.</i>
12. ywa mynanu kyky uky nutamukary	—	<i>On przyniósł mi oko mężczyzny.</i>
13. ximaky nhikary apītxi	—	<i>Ryba zjadła kość.</i>
14. hātakuru txiparyte napukary	—	<i>Znalazłem banan dziewczyny.</i>
15. ximaky kywy inhikary	—	<i>On zjadł głowę ryby.</i>
16. hātakuru uapukaru	—	<i>Ona znalazła dziewczynę.</i>

(a) Przetłumacz na język polski:

17. uwa xinhikaru sytu
18. txipary nhinhikary
19. kyky aikute pysykary ywamukary

(b) To zdanie jest gramatycznie niepoprawne. Wyjaśnij, dlaczego, i zaproponuj poprawny wariant oraz jego tłumaczenie na język polski:

20. uwa umynary kanawa ximakymukary

(c) Przetłumacz na język apurinã na dwa sposoby:

21. *Znalazłeś dom.*
22. *Przyniosłem dziewczynie twoje canoe.*
23. *On przyniósł mi twoją wodę.*
24. *Mężczyzna wypił krew dziewczyny.*
25. *Przypomniałem sobie oko.*
26. *Zjadłeś mój banan.*

△ Język apurinã należy do grupy puruskiej rodziny arawakańskiej. Używa go nie więcej niż 30% przedstawicieli liczącego ok. 9 500 osób narodu Apurinã, w dolinie rzeki Purus, w północno-zachodnim regionie Amazonii w Brazylii.

nh = *n* w słowie *koń*; **tx** ≈ *cz* w *czas*; **x** ≈ *sz*. **y** ≈ *y*. **ã**, **ẽ**, **ĩ** są samogłoskami nosowymi.

—Ksenia Gilarowa

Zadanie nr 3 (20 punktów). Podane są zdania w nadmorskim marindzie i ich tłumaczenia na język polski:

1. **ob-dahetok** — *Naprawdę wróciłeś.*
2. **nake-dahetok** — *Wróciliśmy.*
3. **nambat-ihwin** — *Ojejku, płakałem.*
4. **nambe-otab** — *Naprawdę was przegoniliśmy.*
5. **um-kulayawn** — *Wyśmiał cię na darmo.*
6. **e-keseh** — *Opluliście go.*
7. **ubate-huyanab** — *Ojejku, uciszyłeś nas.*
8. **nakum-hoyab** — *Uciszyłem was na darmo.*
9. **nambame-yadayawn** — *Oho, opuściliśmy cię!*
10. **ebe-yadanawn** — *Naprawdę opuściliście nas.*
11. **ibatun-yadewn** — *Ojejku, opuściliście go na darmo.*
12. **a-isanaab** — *Przepołowił mnie.*
13. **obam-eseb** — *Oho, przepołowiliście go!*

Istnieje pewna gramatyczna różnica pomiędzy powyższymi czasownikami a podanymi niżej:

14. **bate-tamanab** — *Ojejku, wypłynęliśmy na powierzchnię.*
15. **ba-tamab** — *Naprawdę wypłynęliście na powierzchnię.*
16. **a-yuyayah** — *Wzdrygnąłeś się.*
17. **bam-yuyanaab** — *Oho, wzdrygnąłem się!*

(a) Przetłumacz na język polski: (b) Przetłumacz na nadmorski marind:

18. e-yuyanaab	23. <i>Wypłynął na powierzchnię.</i>
19. ba-ihwin	24. <i>Ojejku, wróciłeś.</i>
20. nabum-kisayah	25. <i>Oho, uciszyłem go!</i>
21. bat-yadawn	26. <i>Naprawdę nas przegonił.</i>
22. ubamum-kolewn	27. <i>Naprawdę opluliście nas na darmo.</i>

△ Nadmorski marind należy do rodziny animskiej. Mówi nim około 8 000 osób w prowincji Papua Południowa w Indonezji.

y i **y** są spółgłoskami. Dywiz (-) jest używany w ortografii nadmorskiego marindu do odzielania dwóch części czasownika wymawianych jako osobne słowa.

—David Hultman (Konsultant: Bruno Olsson)

Zadanie nr 4 (20 punktów). Podane są formy czasowników w równinnym kri i ich tłumaczenia na język polski:

1. **nimawinēskomik** — *on mnie wyzywa*
2. **kiwāpamināwāw** — *wy mnie widzicie*
3. **kinakininān** — *ty nas zatrzymujesz, wy nas zatrzymujecie*
4. **nikakwēcimānānak** — *my ich prosimy*
5. **kiwīcihāw** — *ty mu pomagasz*
6. **nikakwēcimānān** — *my go prosimy*
7. **niwāpamāw** — *ja go widzę*
8. **kimawinēskomin** — *ty mnie wyzywasz*
9. **nimawinēskomikonānak** — *oni nas wyzywają*
10. **kikakwēcimik** — *on cię prosi*
11. **kiwāpamitinān** — *my cię widzimy, my was widzimy*
12. **ninakināwak** — *ja ich zatrzymuję*
13. **kiwīcihikowāw** — *on wam pomaga*
14. **kinakinikwak** — *oni cię zatrzymują*
15. **kiwāpamāwāwak** — *wy ich widzicie*
16. **kiwīcihitin** — *ja ci pomagam*

Poniżej więcej form czasowników w równinnym kri i ich tłumaczenia na język polski:

17. **ē-nakināyēk** — *gdy wy go zatrzymujecie*
18. **ē-wīcihak** — *gdy ja mu pomagam*
19. **mawinēskomikoyāhkwāwi** — *jeśli oni nas wyzwą*
20. **wāpamaci** — *jeśli ty go zobaczysz*
21. **wīcihitako** — *jeśli ja wam pomogę*

(a) Przetłumacz na język polski:

(b) Przetłumacz na równinny kri:

22. ē-wāpamikoyēk	26. <i>jeśli my ich poprosimy</i>
23. ninakinikonān	27. <i>oni was wyzywają</i>
24. kikakwēcimāwāw	28. <i>oni mi pomagają</i>
25. kiwīcihitināwāw	29. <i>ty ich widzisz</i>
	30. <i>ja was zatrzymuję</i>

△ Równinny kri należy do gałęzi algonkińskiej rodziny algijskiej. Mówi nim około 12 000 osób w południowym Saskatchewanie oraz centralnej Albercie w Kanadzie.

W tym zadaniu *my* = my bez ciebie. *w* i *y* są spółgłoskami. Znak $\bar{\quad}$ oznacza długość samogłoski.

—Lidija Stanovnik, Aleksejs Pegušeus

Zadanie nr 5 (20 punktów). Podane są liczebniki w języku supyire i ich wartości:

baashuunni	7
bejjaaga na niŋkin	21
ŋkwuu taanre na beeshuunni na kaŋkuro	285
kampwoo na ŋkwuu shuunni na beetaanre na baani	626
kampwɔhii sicyɛere na bejjaaga na ke na baaricyɛere	1639

(a) Zapisz cyframi:

- **kampwɔhii shuunni na ke**
- **ŋkuu na baataanre**

(b) Zapisz w języku supyire: 15; 109; 152; 403; 1534.

△ Język supyire należy do grupy senufo rodziny atlantycko-kongijskiej. Mówi nim około 350 000 osób w Mali i Wybrzeżu Kości Słoniowej.

Słowa zostały zapisane w uproszczonej transkrypcji. **ɛ** i **ɔ** są samogłoskami. **ŋ** i **ɲ** są spółgłoskami.

—*Aleksejs Peguševs*

Redakcja: Samuel Ahmed, Iwan Derżanski (red. techn.), Hugh Dobbs, Dmitrij Gerasimow, Shinjini Ghosh, Ksenia Gilarowa, Stanisław Gurewicz, Gabrijela Hladnik, David Hultman, Boris Iomdin, Minkyu Kim, Tae Hun Lee, Yuyang Liu, Bruno L’Astorina, Liam McKnight, Dan Mirea, Andriej Nikulin, Miina Norvik, Tung-Le Pan, Aleksejs Peguševs, Jan Petr, Aleksandr Piperski, Przemysław Podleśny, Maria Rubinsztejn, Daniel Rucki, Paweł Sofroniew, Nathan Somers, Elysia Warner, Milena Wenewa (red. odp.).

Tekst polski: Przemysław Podleśny, Daniel Rucki.

Powodzenia!